

Q Vriendenkring

*Maandblad van de Nederlandse Quakers,
Het Religieus Genootschap der Vrienden
93^e Jaargang, nr. 7, juli/aug. 2022*

De Algemene Vergadering van de Nederlandse Quakers 12 juni in Amersfoort

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs: Nederl.: **€30,00 per jaar**

Europa en Wereldwijd **€75,00 per jaar**

Email abonnement (PDF) €5,00 per jaar

Deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Het gebeurt helaas weleens dat abonnees vergeten te betalen. Maak daarom van de betaling van het abonnement een periodieke overmaking. Bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U. Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email: vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM,
Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923.

Email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid: Els Ramaker

Correctie: Hylkia, Els en Frieda Oudakker.

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (Tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld de Quaker website: www.Quakers.nu

De Nederlandse Quakers hebben, naast de website quakers.nu (waarop de Vriendenkring te vinden is), een Facebookpagina “Quakers Nederlandse Jaarvergadering” voor berichten en een besloten Facebookgroep “Nederlandse Jaarvergadering” voor onderling gesprek, ook met Vriendenkringabonnees. Lid word je met de betreffende knop op facebook.com/groups/820840817925912

In dit nummer:

Grensbijeenkomst:	3
Van de redactie	4
De Algemene Vergadering van de Nederlandse Quakers	5
Zendbrief Ned. Jaarvergadering van de Quakers 2022	7
Alg. Vergadering Ned. Quakers, een impressie (1)	10
Alg. Vergadering Ned. Quakers, een impressie (2)	11
Alg. Vergadering Ned. Quakers, een impressie (3)	12
Alg. Vergadering Ned. Quakers, een impressie (4)	15
In memoriam Wim Balijon (1)	16
In memoriam Wim Balijon (2)	19
Herdenkingsdienst van Wim Balijon.	20
Wie is verantwoordelijk: God of ikzelf?	22
Over De Swarthmore Lezing	24
Swarthmore Lezing 2022	26
Zendbrief Britain Yearly Meeting	28
Britain Yearly Meeting Persoonlijke impressie	30
Quakers in Europa, ...	32
Benjamin Lay gerehabiliteerd?	35
Living the Quaker Way, ...	37
Demonstratieverbod.	42
De nieuwe Ned. Quaker Website	44
Vrienden in het hele land	46
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	47
Klimaat demonstratie 19 juni	48

Grensbijeenkomst:

Nadat we ons de afgelopen twee jaar alleen maar online konden ontmoeten, willen we dit jaar ons weer van aangezicht tot aangezicht ontmoeten. Ons thema zal dan ook de titel dragen:

Ontmoeting - met god, met andere mensen, met de omgeving.

Onze plaats van samenkomst zal weer de Centre Culturel Saint Thomas in Straatsburg/Frankrijk zijn. We komen er vanaf vrijdag 9 tot zondag 11 september 2022 samen.

Aanmelden/Registrering bij: <https://forms.gle/xrFKFbfTKZLFPgpU9>

Van de redactie

We leven in een spannende tijd. We zoeken als Quakers in de stilte naar de bron van liefde waarin we de diepste waarden van de schepping vinden.

Vandaar uit komen we in actie. Wat kunnen we doen voor een leefbare aarde waar mensen in vrede met elkaar en de natuur kunnen leven?

We hebben online op de vrijdagavond 10 juni onze Algemene Vergadering (AV) kunnen starten. We kunnen profiteren van de voordelen van deze manier van elkaar ontmoeten. Gelukkig kunnen we ook weer echt in levende lijve bij elkaar komen, zoals in Amersfoort op zaterdag 11 juni als tweede deel van de AV. Wat is het belangrijk samen in de stilte naar onze bronnen te zoeken en de betrokkenheid met de wereld daaraan te koppelen!

We leven als Quakers met een Godsbeeld, van een God die ons de moed en energie geeft om ons in te zetten voor een veilige en rechtvaardige wereld. ‘Het artikel over Wie is verantwoordelijk God of ikzelf?’ geeft hier een mooi inzicht in. Het levert ook veel vragen op. Hoeveel verantwoordelijkheid nemen we op ons?

Wij hebben zelf een grote verantwoordelijkheid. Onze zes Quaker waarden zijn daarbij richting gevend: Vrede, Rechtvaardigheid, Eenvoud, Duurzaamheid, Integriteit, Gelijkwaardigheid. Veel van deze waarden en hoe we als Quakers actie ondernemen hiervoor, kom je tegen in de zendbrief en de persoonlijke impressies van de Nederlandse Jaarvergadering. We worstelen met het geweld in de oorlog in Oekraïne en het recht van hen om zich te verdedigen. We beseffen ook we dat meer wapens alleen meer gewapende conflicten oplevert. De vier persoonlijke impressies van de jaarvergadering en de aandacht voor Inclusieve Veiligheid geven stappen aan naar een vredevolle samenleving. Het weer lid worden van het Inter Kerkelijk Vredesberaad is een goed voorbeeld van wat we nu belangrijk vinden.

Hoe het in Groot Brittannië op hun Jaarvergadering toegaat is boeiend ook voor ons in Nederland. Onthullend is de ‘Swarthmore Lezing’ die het besef doet groeien hoe groot de impact van onze slavenhandel en uitbuiting in de koloniën nog steeds is in de vormen van discriminatie en racisme.

Dat we daarbij ook kritisch zelfonderzoek moeten doen blijkt uit het onderzoek van enkele lokale groepen Quakers in Engeland naar het slavernij en verdiensten aan plantages van hun leden in het verleden. Het stripboek over Benjamin Lay laat zien dat we ook ten opzichte van strijders tegen slavernij in het verleden ons anders moeten opstellen.

Veel inspiratie bij het lezen van deze Vriendenkring.

Sytse Tjallingii (redacteur)

Hartelijk dank aan de vele auteurs en degenen die de correcties hebben verzorgd!

De Algemene Vergadering van de Nederlandse Quakers

Door de redactie met behulp van de genomen besluiten (minuten).

De Algemene Vergadering (AV) werd gehouden op vrijdagavond 10 juni online en op 11 juni hebben we elkaar ontmoet in de in de Johanneskerk in Amersfoort. Het waren twee hele fijne bijeenkomsten. Aan de online bijeenkomst hebben 34 mensen deelgenomen. In de Johanneskerk waren 24 Vrienden bijeen.

In de stilte opent de schrijver (zie het artikel van Jannie De Jong-Vlas). In stilte herdenken we de volgende Vrienden die in het afgelopen jaar zijn overleden:

- Hanke Zandleven, Midden en Zuid Nederlandse Maandverg. (14 juli 2021)
- Wim Balijon, Midden en Zuid Nederlandse Maandvergadering (30 mei 2022)

Er worden twee nieuwe leden welkom geheten.

Van de zakelijke dingen die besproken werden, zijn natuurlijk de financiën en vooral ook de betrokkenheid van de leden met het beheer van de financiën belangrijk.

Omdat de organisatie 'Stop Fuelling War' in acute financiële problemen is gekomen besluiten we om de online collecte voor deze vredesorganisatie te bestemmen en ook de Landelijke Commissie te vragen hoe we als Quakers verder kunnen steunen.

De belangrijkste onderwerpen en besluiten staan in de zendbrief, die als laatste minuut wordt vastgelegd:

Het thema van deze AV was 'Inclusieve Veiligheid' zie het artikel hierover.

We besloten om weer lid te worden van het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV). In de zendbrief van de AV meer hierover.

We nodigen iedereen uit om onze vernieuwde prachtige website te bezoeken: www.quakers.nu

*deelnemers
aan het online
deel van de
AV*

Zendbrief Ned. Jaarvergadering van de Quakers 2022

Aan alle Vrienden wereldwijd.

Na twee Corona-jaren was ook deze Algemene Vergadering weer bijzonder. Belangrijke onderwerpen die ons na aan het hart liggen kwamen samen in vorm en inhoud. ‘Door omstandigheden’ kwamen we op vrijdagavond samen via Zoom en op zaterdag fysiek. Op zaterdag als gasten van vrijzinnige christenen die ons gastvrijheid boden in hun Amersfoortse kerkgebouw. De oorzaak was, dat de ruimte die we voor het hele weekend gereserveerd hadden, plotseling nodig was voor opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

Het thema van onze Algemene Vergadering was “Inclusieve Veiligheid”. Een belangrijk agendapunt in onze zakenvergadering was ons lidmaatschap van het Inter-

Kerkelijk Vredesberaad (IKV) dat we in 1999 opschortten en in 2002 beëindigden. (Zie de foto en tekst twee bladzijden verderop). We besloten tijdens deze Algemene Vergadering weer volwaardig lid te worden. We nemen ons

voor om in onze rol binnen en via het IKV zowel het thema “Inclusieve Veiligheid” als het verband tussen vrede en ecologische gerechtigheid uit te werken. We realiseren ons de verantwoordelijkheid en de zelfverplichting die we daarmee op ons nemen, zoals ook verwoord in de Kabarak Call for Peace and Ecojustice⁽¹⁾ van Quakers wereldwijd uit 2012.

Kees Nieuwerth vertelde ons vrijdagavond de historische achtergrond van het concept “Inclusieve Veiligheid”, beginnend bij de oprichting van de Wereldraad van kerken in 1948 in Amsterdam. Jan Schaake van de werkgroep Inclusieve Veiligheid legde ons zaterdagmiddag uit wat “Inclusieve Veiligheid” inhoudt en hoe dat in de periode tot 2040 gerealiseerd kan worden. Heel helder zette hij uiteen hoe wij stappen kunnen ondernemen richting die stip op de horizon. Wat betekent dat voor ons persoonlijk, voor ons als Nederlandse Quakers, en in relatie tot de actualiteit? Dat bespraken we in kleine groepen. Daar constateerden we, in de woorden van een bekend lied, aangehaald door Jan: “Het is al begonnen, merk je het niet?” We kunnen aansluiten bij en voortbouwen op wat we al doen. In het klein en in het groot, want die zijn deel van één geheel.

We gaan naar huis in de hoop en met het voornemen bij te dragen aan het doorbreken van het Licht in onze gebroken wereld.

Peter Spreij, schrijver Nederlandse Jaarvergadering

^[1] https://fwcc.world/resources_cpt/the-kabarak-call-for-peace-and-eco-justice-2012/

Friends World Committee for Consultation
World Office

**The Kabarak Call for
Peace and Eco-Justice
(2012)**

IKV demonstratie oktober 1983 Den Haag

De Stichting Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) is in 1966 opgericht door negen kerkgenootschappen (waaronder de Quakers), met als opdracht de problemen rond oorlog en vrede te bestuderen en te zoeken naar wegen om vrede te stimuleren.

Na het samengaan van verschillende kerken, bestaat het IKV-bestuur nu uit zes aangesloten kerken: de Rooms-katholieke Kerk, de Protestantse Kerk in Nederland, de Remonstrantse Broederschap, de Algemene Doopsgezinde Sociëteit, de Oudkatholieke Kerk en de Evangelische Broedergemeente.

IKV krijgt in de jaren '70 en '80 grote bekendheid als drijvende kracht achter campagnes en massale protesten tegen de plaatsing van kernraketten in Nederland en Europa. In november 1981 werd er massaal in Amsterdam gedemonstreerd. In oktober 1983 kwamen in Den Haag, circa 550.000 demonstranten bijeen. Het was de grootste demonstratie ooit in Nederland gehouden. IKV-secretaris Mient-Jan Faber wordt het gezicht van de vredesbeweging. Honderdduizenden mensen komen in beweging.

Voor het Religieus Genootschap der Vrienden, de Quakers, één van de oprichters van het IKV, was in het voorjaar van 1999 het propageren door het IKV van gewapende inzet in voormalig Joegoslavië oorzaak van het opschorten van haar lidmaatschap van het IKV, wat twee jaar later leidde tot de opzegging ervan.

Alg. Vergadering Ned. Quakers, een impressie (1)

vrijdagavond 10 juni, door Herman van Beek

Jammer genoeg kon ik alleen op de vrijdagavond, via zoom, aan de Algemene Vergadering deelnemen. Door een paar technische probleempjes, een slechte verbinding en een in het begin niet goedwerkende audio, kon ik bovendien pas laat aanschuiven. Maar ik ben toch heel blij dat kleine stukje van de AV te mogen meemaken en zo (veel te kort) deel te zijn van ons samenzijn.

Het was wat mij betreft een gelukkig toeval dat het grotendeels samenviel met de inleiding van Kees Nieuwerth over het thema van de ALV 'Inclusieve Veiligheid'. Kees Nieuwerth gaf ons inzicht in de oecumenische voorgeschiedenis van het thema, en de niet onbelangrijke rol daarin van de Quakers, te beginnen bij de oprichting van de Wereldraad van Kerken in 1948.

Na twee wereldoorlogen en de alles vernietigende aanval met atoombommen op Hiroshima en Nagasaki in 1945 was het thema van de oprichtingsassemblee in 1948 'Oorlog is tegen de wil van God'.

**World Council
of Churches**

Maar het was ook de tijd van de Koude Oorlog en misschien dus niet verwonderlijk dat de aloude discussie over de mogelijkheid van een rechtvaardige oorlog (hoe moeilijk voorstelbaar ook in het atoomtijdperk) toch weer op gang kwam. Voor de Vredeskerken (Doopsgezinden, Quakers en Brethren) was en is het begrip 'rechtvaardige oorlog' meer dan ooit onverdedigbaar, gezien de vernietigende kracht van de moderne militaire wapens. En zo namen ze deel aan die discussie.

De dialoog in de Wereldraad van Kerken mondde uit in wereldwijde oecumenische Vredesconferentie in Kingston, Jamaica, in 2011. Daar werd vastgesteld dat het leidende beginsel 'rechtvaardige vrede' zou moeten zijn, vrede in de gemeenschap (lokaal), in de economie, op de markt, met de schepping en tussen de volken. een echte paradigma-wijziging.

In Nederland namen enkele Quakers (in navolging van soortgelijke initiatieven elders) een paar jaar geleden, in 2018, het initiatief om een aantal vredesorganisaties bijeen te brengen onder het thema 'Inclusieve Veiligheid'. Dat geeft het streven naar een 'Rechtvaardige Vrede' handen en voeten, door in te gaan op de 'hoe-vraag' en - heel ambitieus - scenario's daarvoor uit te werken. (zie de video hierover: <https://stopwapenhandel.org/thema/europa>)

Vooraf dat begrip 'Inclusieve Vrede' en wat Kees Nieuwerth ons erover vertelde, sprak me enorm aan, raakte me. Kees Nieuwerth citerend: Immers, fundamenteel zijn wij niet veilig zolang anderen nog niet veilig (kunnen) zijn. We moeten toe naar een alternatief dat uitgaat van 'wederzijds verzekerde veiligheid'. De oorlog in Oekraïne maakt duidelijk hoe (dringend) nodig dat is.

De Raad van Kerken heeft – mede tegen die achtergrond - het project 'Inclusieve veiligheid' op de agenda gezet en moedigde de intussen gevormde Werkgroep Inclusieve Veiligheid aan om het scenario voor Nederland uit te werken.

Kortom, werk aan de winkel. Hoe moeilijk deze tijd ook is, een initiatief als dit geeft ook hoop. Ik ben blij dat ik dat stukje van de ALV bijgewoond heb. <https://stopwapenhandel.org/stop-het-veiligheidsdenken-naar-inclusieve-veiligheid/>

Alg. Vergadering Ned. Quakers, een impressie (2)

Door Inge Herrebout

Het was heel fijn om – na zoom op vrijdag - de zaterdag life bij elkaar te zijn in de kelder van de doopsgezinde kerk in Amersfoort.

Goede verhalen over vredesinitiatieven van Jan Schaake en Kees Nieuwerth. Kees, die zo lang onze vertegenwoordiger in de Raad van Kerken is geweest en heel veel heeft gedaan om onze stem als vredeskerk te laten horen. Voor mij was verblijvend dat we weer lid zijn geworden van het IKV (interkerkelijk vredesberaad), waarin onze stem nauwelijks gehoord werd; wat nu anders lijkt te liggen.

Inclusieve veiligheid; als dat zou kunnen???? Het is het streven waard.

Alg. Vergadering Ned. Quakers, een impressie (3)

10 en 11 juni 2022

Door Jannie De Jong-Vlas

De Algemene Vergadering was op vrijdagavond een zoombijeenkomst en op zaterdag een samenzijn in levende lijve, in de Johanneskerk in Amersfoort. De reden van deze tweedeling was gelegen in het feit dat we klooster Emmaüs in Helvoirt voor het weekeinde hadden besproken, maar dat ons verblijf aldaar niet door kon gaan, omdat er intussen 100 Oekraïense vluchtelingen waren opgenomen. De Johanneskerk in Amersfoort is de kerk van een samenwerkingsverband van doopsgezinden, remonstranten en vrijzinnigen.

Het was een fijne Algemene Vergadering.

Onze schrijver opende vrijdagavond met woorden van Bram Burger, lid van het Nederlands Genootschap in de zeventiger jaren van de twintigste eeuw. Zijn woorden zijn opgenomen in “Quaker Geloven en Werken”:
Er is een wand die de wereld scheidt van het koninkrijk van God. Die scheidswand is onze beperktheid, onze zelfzucht, onze hardheid. Maar er breekt telkens een straal van dat Koninkrijk door een scheur in die wand. Maar ook als gewone mensen zich geven in de strijd voor de vrede, gerechtigheid, hulp aan anderen, daar breekt iets van dat Koninkrijk door, zoals een zonnestraal kan doorbreken door de zwarte wolken.

Martine Kuipers van de Noordoost Nederlandse Maandvergadering sloot de zoomavond af met een korte, maar heel mooie Epiloog, welke elders in deze Vriendenkring is opgenomen.

Frits Nieuwerth-van den Akker deed zaterdag als penningmeester van het Genootschap een dringende oproep aan alle leden zich meer te interesseren voor de financiën. Het is niet goed, aldus de penningmeester, dat maar enkele Vrienden belangstelling hebben, terwijl het om heel veel geld gaat. Prompt kwam weer de roep dat we veel te veel geld bezitten, terwijl er zo veel nood is in de wereld, dichtbij en ver af.

Het thema van de Algemene Vergadering was: “Inclusieve Veiligheid”.

Kees Nieuwerth leidde dit onderwerp op vrijdagavond in met een historische overzicht: hoe men, internationaal zoekend naar een weg naar meer vrede op aarde (beginnend met de oprichting van de Wereldraad van

Inclusieve Veiligheid

Kerken in 1948) stap voor stap is gekomen tot een andere visie op het begrip “veiligheid”. (<https://samenveilig.earth/inclusieve-vrede>). In Duitsland noemt men het “Sicherheit Neu-Denken”, in Nederland “Inclusieve veiligheid”. De achterliggende gedachte is dat er geen echte veiligheid is bereikt als een oorlog is gewonnen (en de vijand is verslagen). Vaak is het zaad voor een volgende oorlog al weer gezaaid. Er is immers geen vertrouwen tussen de landen! De kern nu van het Inclusieve Veiligheidsdenken is: een mens is pas echt veilig als ook de ander zich veilig voelt.

Jan Schaake, algemeen secretaris van Kerk en Vrede en net als Kees Nieuwerth ook lid van de

werkgroep Inclusieve Veiligheid, ontvouwde zaterdag de plannen in de praktijk. Die betreffen niet alleen oorlog en vrede, maar ook armoede en gebrek aan perspectief in bijvoorbeeld Afrika, ook natuurbeleid en klimaatmaatregelen, ook ziektes die zich over de wereld verspreiden en heel veel doden eisen (corona).

Het betekent bijvoorbeeld dat de vredesactivisten van de werkgroep en met hen ook de vredesactivisten in andere landen die het nieuwe denken hebben omarmd, de militaire top en de politie meer nabij willen komen dan tot nu toe het geval was. Ook meer contact maken met “vijandige landen” willen ze stimuleren. Niet in de eigen “bubbel” blijven steken. Het concrete plan is om 20 jaar de tijd te nemen om stap voor stap verandering te bewerkstelligen. Na die twintig jaar zou het leger omgebouwd moeten zijn tot een “leger” voor burgerlijke vredesdienst, overal ter wereld inzetbaar en zou er meer openheid en onderling vertrouwen tussen landen moeten zijn gekomen.

Het idee is in Duitsland positief onthaald. Daar heeft de overheid het militaire budget onlangs wel met 30 % verhoogd, maar een deel ervan bestemd voor vredeswerk. In Litouwen is het budget voor defensie zonder meer heel hoog, maar leeft ook sterk de gedachte de bevolking te trainen in civiele verdediging.

Na de inleiding van Jan Schaake vormden we kleine groepjes. In onze groep van ongeveer zes Vrienden was 1 Vriend heel duidelijk: hij kon de praktische uitwerking van Inclusieve Veiligheid, geschetst door Jan Schaake, niet verenigen met zijn vredesgetuigenis.

Het is mijns inziens in ieder geval een onderwerp om te laten bezinken en nader te overdenken. Ik was in Amersfoort enthousiast over de inbreng van Jan Schaake en de plannen van de werkgroep Inclusieve Veiligheid, maar thuis gekomen weet ik het niet meer zo precies. Hoe gaat het verder in de praktijk? Er was een Vriend die noemde dat we moesten blijven kijken naar de “stip aan de horizon” (ons Vredesgetuigenis) om de moed niet te laten zakken. Dit beeld werd vastgehouden en nog een paar keer aangehaald.

De oorlog met zijn verschrikkingen in Oekraïne bleef ook velen bezig houden: moeten we toezien dat daar vele doden vallen en steden worden plat gebombardeerd? Het maakte het onderwerp niet gemakkelijker.

Alg. Vergadering Ned. Quakers, een impressie (4)

Door Willem G. Furnée

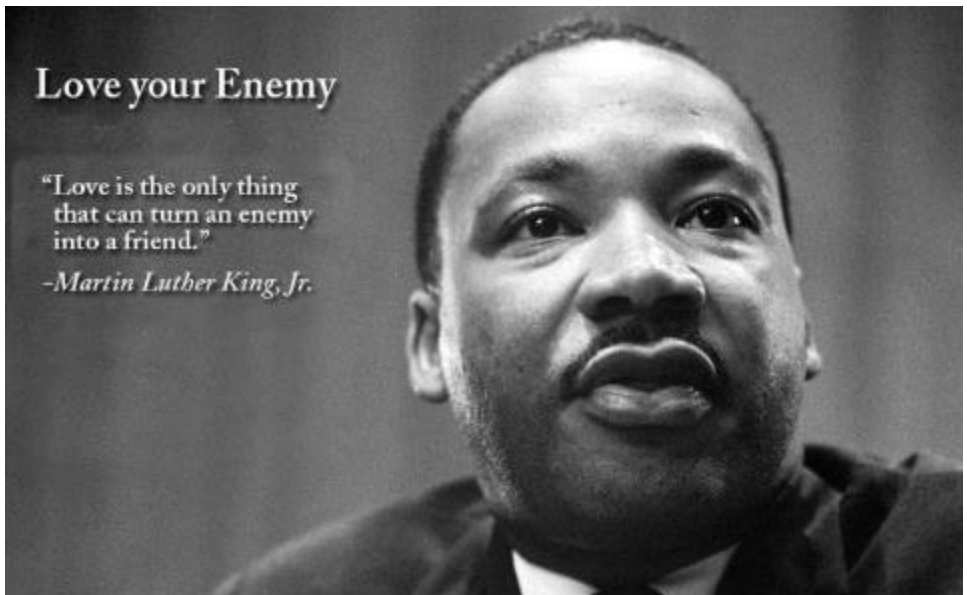
Thuis komen

De Algemene vergadering in Amersfoort voelde als thuis komen. Niet net langs elkaar heen kijken, geen protocollen, maar gewoon iemand aanspreken voor een praatje (en in gesprek raken). Geen gestaar naar statisch opgestelde koppetjes en gedoe met ‘mute’ knopjes die net in de verkeerde stand staan.

De sfeer was als vanouds, ja misschien zelfs beter doordat we door deze samenkomst beseften wat directe en spontane contactmomenten waard zijn.

Ondanks alle bedrijvigheid was er ook een zekere rust. Dat deed mij goed. De voordracht over “Inclusieve Veiligheid” inspireerde mij. Niet alleen ten aanzien van wat er in de wereld gebeurt, maar ook in relatie tot mijn privé leven. Een soort praktische invulling van de radicale Bijbelse opdracht: ‘hebt uw vijanden lief’.

Een opdracht die onuitvoerbaar lijkt, maar waar met goede wil, veel geduld en creativiteit toch aan gewerkt kan worden.

In memoriam Wim Balijon (1)

Door Marlies Tjallingii

Geboren in Den Helder op 25 februari 1931
overleden te Raalte op 30 mei 2022 op 91 jarige
leeftijd.

Vanmiddag waren Els Ramaker, Frieda Oudaker, Sytse Tjallingii en ik samen bij de herdenkingsbijeenkomst van Wim. Wat is het mooi om mee te maken hoe het leven van Wim langs komt in de verhalen van zijn twee zoons Theo en Johan en de zoon Krijn en dochter Marian van Deborah, zijn tweede vrouw en door wie hij bij de Quakers kwam. Zij vertelden ook allemaal hun verhaal over Wim en ook over de nieuwe situatie van hun beider gezinnen. Krijn vertelde over zijn contact met Wim: een samengesteld gezin met volwassen kinderen die het goed konden vinden met elkaar. Hij vroeg aan het eind van zijn bijdrage om twee minuten samen stil te zijn zoals de Quakers stil zijn. Tijdens zijn verhaal kwam een kolibrievlinder op de prachtige bos bloemen zitten. De vlinder bleef een tijdje zitten voordat hij de zaal weer uitvloog. Ook zat buiten een witte kwikstaart naar binnen te kijken: netjes in het pak zoals Wim er altijd keurig gekleed bij liep. Marian leest het gedicht vrij naar Huub Oosterhuis dat Wim gekozen heeft en op de kaart staat:

*Gij God zijt de lucht om mij heen
Ik adem U in, anders sterf ik
Ik sla U om als een mantel
Ik weet dat Gij niet verslijt
Ik weet dat ik thuis mag zijn bij U*

Samen met Sytse en Els hebben we op het bankje bij het station in Wijhe enkele dingen opgehaald over onze herinneringen aan Wim en Deborah. Ik heb het volgende bijgedragen aan de bijeenkomst, namens de Quakers.
“In een herdenkingsbijeenkomst komt er een caleidoscoop van het leven van iemand voorbij en dat is nu ook zo. Het is voor Wim niet gemakkelijk geweest om de overgang naar de Quakers te maken samen met Deborah. Hij was gewend aan orgelmuziek, het zingen de preken en het Bijbellezen van de Hervormde Kerk. Toch was hij samen met Deborah een trouwe bezoeker

van de wijdingssamenkomsten. Hij had in het begin moeite met het onderschrijven van het Vredesgetuigenis. Maar later zag hij in dat vrede niet met wapens te bereiken is. In het begin waren Deborah en Wim lid van de Noord Oost Nederlandse maandvergadering toen ze in Nieuw Buinen woonden. Ze hadden daar een prachtige tuin en de NON-nen kwamen er graag af en toe bij elkaar. Toen ze naar Ede verhuisden om daar in een flat te gaan wonen moest Deborah afscheid nemen van haar tuin, maar gelukkig had ze een balkon met veel planten. Die kwamen ook in Wijhe weer op het balkon. Wim zette zijn kennis in voor de bewonerscommissie van de flat. Hij reisde heel veel naar Amsterdam om als lid van de Commissie Huizenbeheer mee te helpen met het onderhoud van het huis in de Vossiusstraat. Hij ging er naar toe, toen de kelder overstroomde en de verwarmingsketel in het water stond. Hij had een belangrijk bijdrage aan het werk voor de Vrienden van de Quaker Raad van Europese Aangelegenheden (VvQREA). Hij is een jaar of vijf een wezenlijke pilaar geweest waarop het bestuur van de 'Vrienden voor Brussel' steungroep rustte. Vanwege zijn ruime financiële kennis en ervaring vanuit het belastingwezen, was hij een heerlijke sparingpartner voor de penningmeester (Hennie Jansen). Dat betrof zowel het opmaken van de financiële jaarstukken, de beleggingen, als het financiële beleid op langere termijn. Wanneer Hennie en Wim het eens waren, zat het wel goed! Wim's kalme uitstraling en zijn heerlijke relativeringsvermogen waren een genot en een voorbeeld voor ons. Over zijn toewijding gesproken, viel ook op, dat hij tot op hoge leeftijd zich bekommerde om het huis Vossiusstraat en, zoals al geschreven, hij daar ook voor operationele zaken onverdroten naartoe reisde. Een stille kracht in onze Quakergemeenschap.

Wim Balijon op de Aln Vera in 2013

foto's van Wim, Gees en Deborah bij de herdenking

Na de verhuizing van Wim en Deborah naar Wijhe, hielden ze op de eerste zondag in de maand een meeting in hun huiskamer. Toen kwamen daar ook de Quakers uit Deventer en Zwolle mee doen. Na de meeting vertelde Wim over zijn jeugd en vroegere herinneringen aan de Hervormde kerk.

Na de meeting bij Elly en Wim in Wijhe 1 juni 2021

Toen Deborah er niet meer was, zijn de bijeenkomsten nog een tijd doorgestaan totdat dit niet meer ging, vanwege de Corona. Hij kwam in die tijd wel elke zondag samen met Elly, ofwel in zijn huis ofwel bij Elly. Toch werd dat steeds moeilijker en was het stille uur nog wel eens een dommeltijd, met een kopje koffie na. Als Quakers zullen we zijn inzet voor onze zaken met alle knowhow die hij had, missen.

Op de kaart staat ook: 'In vrede opgenomen in het Licht'. Bij de Quakers zeggen we: We houden Wim in het Licht en ook Deborah en de hele familie!'"

Na afloop praat ik nog met Dora, de vrouw van Krijn, zoon van Deborah. Zij vertelt: "Toen Wim in het Hospice lag, was hij heel onrustig. Ik ben toen naast hem gaan zitten in stilte en heb hem in gedachten opgetild. Krijn kwam er naast zitten. Met ons drieën in stilte. De ademhaling werd rustiger en na een tijdje deed ik mijn ogen open. Ik zag ook dat Wim de ogen open had. Hij zei: dat was heel positief en rustgevend. Ik zei: net als in een Quakerbijeenkomst"

Wat is dat bijzonder, soms horen we niet wat het doet als we in gedachten iemand in het licht houden of op tillen. Nu kreeg Dora onmiddellijk een reactie hoe goed het was om zo te zitten in stilte.

In dankbaarheid voor de gedeelde ervaringen met het leven van Wim Balijon.

In memoriam Wim Balijon (2)

Door Marianne Ijspeert

Wim was uit zichzelf waarschijnlijk nooit op het idee gekomen om Quaker te worden, maar door zijn tweede huwelijk met een geboren Engelse Quaker, ontkwam hij er niet aan om kennis te maken met deze excentrieke geloofsgemeenschap. Na een periode van kritisch aan de zijlijn staan, werd hij actief lid, zoals hij in het verleden ook actief lid geweest was van de Nederlandse Hervormde Kerk. Hij was gewend om bestuurlijke functies te vervullen en deed dat met grote inzet. Als lid van het Genootschap rolde hij al gauw in diverse functies, zoals die van assistent-penningmeester en lid van de Commissie Huizenbeheer. Daar heb ik hem het beste leren kennen.

We hebben twee crises meegemaakt, namelijk de verbouwing van de kelder en de installatie van de nieuwe centrale verwarmingsketel in het pand Vossiusstraat te Amsterdam. Bij de verbouwing van de kelder was met de toenmalige beheerder afgesproken dat hij alles zou regelen en wij niets hoefden te doen. Maar dat liep een beetje anders. Het kwam er op neer dat ik iedere ochtend vroeg koffie ging zetten om de diverse werklui te ontvangen en aan het eind van de dag ging kijken hoe ze het achter gelaten hadden. Daarbij waren er ook nog technische problemen die onmiddellijke aandacht vroegen. Dan kon ik altijd een beroep doen op Wim, die meteen per trein naar Amsterdam afreisde. Bij de nieuwe verwarmingsketel was een misrekening gemaakt wat betreft de capaciteit en Wim verweet zichzelf dat hij de installateur niet verteld had dat het pand niet als woonhuis gebruikt werd. We kregen dus een ketel die te groot was voor ons verbruik. Het gevolg was dat we te kampen kregen met heel veel storingen, waar met name de huurders van de kantoorruimte op de bovenste etages last van hadden. Omdat zij rechtstreeks met de beheerder konden bellen en wij contact onderhielden met de installateur, kregen we de vreemde situatie dat de verwarmingsmonteurs elkaar afwisselden om hetzelfde probleem op te lossen. Een van hen zei tegen mij: ‘U moet gewoon lekker stoken!’ Inderdaad, de ketel functioneerde goed als we alle radiatoren open draaiden, maar dat wilden we natuurlijk niet. De enige oplossing was een kleinere ketel en die kregen we, noodgedwongen, nadat de kelder onder water was komen te staan ten gevolge van een lekkage bij de burens. De verwarmingsketel was daardoor onbruikbaar geworden. Dit was een prachtig voorbeeld van een ‘blessing in disguise’. Toen de nieuwe ketel

geïnstalleerd was en het water opgedroogd, kregen we eindelijk rust.

Wim was een man op wie ik kon bouwen. Hij vond het treurig dat er niemand anders was die het kon doen, maar ik had toch ook altijd het gevoel dat hij er stilletjes van genoot als er weer een beroep op hem gedaan werd. Hij kon met iedereen omgaan en de contacten met monteurs en aannemers deden hem goed. Dan hoorde hij er, op zijn leeftijd, weer helemaal bij in de maatschappij. Hij was een nuchtere Noord-Hollander, zonder kapsones en met het hart op de juiste plaats. Daarmee heeft hij een onmisbare bijdrage geleverd aan ons Genootschap.

Wim en Deborah op de Alg. Verg. in 2013

Herdenkingsdienst van Wim Balijon.

Door Els Ramaker

Op maandag 13 juni waren Sytse en Marlies Tjallingii, Elly Bruijn, Frieda Oudakker en ik aanwezig bij de herdenkingsdienst van Wim Balijon.

We werden door de kinderen van Wim en Deborah welkom geheten. Na de koffie, soep en een broodje, vertelden de kinderen om beurten over het leven van hun vader.

Wim was 9 jaar toen de oorlog uitbrak. Het gezin woonde in Den Helder. Al aan het begin van de oorlog werd hun huis kapot geschoten en vonden zij een boerderij, zonder elektriciteit, waar zij konden verblijven, inclusief demente vader en later Joodse onderduikers. Ze waren ook actief in het verzet.

Wims schooljaren verliepen door de oorlog verstoord, maar hij kon goed leren, ging naar de mulo en wilde daarna graag naar de mts. Wim hield van techniek en sleutelen en met motoren en eigenlijk met van alles. Maar dat zat er niet in; vader had voor zoon een baantje geregeld bij de belasting. Dat gaf vastigheid. Wim was ijverig, en dat was het begin van zijn grote financiële kennis, waar wij bij de Quakers van hebben kunnen profiteren. Hij verloor nooit zijn interesse in techniek en bouwen. (Hij ontwierp bv zijn eigen huis in Nieuw Buinen) Zijn zoons gaf hij alle kansen om hun toekomstdromen in de techniek te realiseren; het waren ook een beetje zijn dromen.

Wim had een groot verantwoordelijkheidsgevoel voor zijn gezin, maar ook voor de samenleving. Hij was actief in schoolbesturen, bewonerscommissies en wat dies meer zij.

In 1988 overleed zijn vrouw Geesje. Een aantal jaren daarna leerde hij Deborah kennen. Een liefhebster van muziek en kunst, evenals Wim. Samen bezochten zij concerten en musea. Maria, de dochter van Deborah vertelde dat Deborah op 29 februari (schrikkeljaar dus) Wim ten huwelijk vroeg. Het moest er maar eens van komen, vond ze.

Wim verzamelde antieke tegeltjes. Hij wist daar veel van af, exposeerde ook. Bij zo'n gelegenheid beantwoorde hij veel vragen van bezoekers over hun meegebrachte tegels. Hij gold echt als een expert.

Via Deborah kwam hij met de Quakers in aanraking. Het was een hele beslissing voor hem om zich tenslotte toch bij de Quakers aan te sluiten; hij vond pacifisme niet zo vanzelfsprekend. Hij is het in 1998 toch lid geworden. Kees Nieuwerth en Jan Ramaker waren zijn bezoekende Vrienden.

Wim en Deborah maakten graag verre reizen en ze gingen natuurlijk ook regelmatig naar Engeland, het thuisland van Deborah. Voor het laatst in 2015, begeleid door Deborahs zoon Krijn en Dora zijn vrouw.

Krijn onderbrak zijn toespraak even voor een mooie kolibrievlinder die zich aan de honing van het prachtige bloemen van het boeket te goed deed.

In 2018 werd Wim opnieuw weduwnaar; hij was 25 jaar getrouwd geweest met Deborah.

De laatste jaren woonden zij in het verzorgingshuis Het Weijtendaal in Wijhe, waar ook Elly Bruijn woont. Samen hielden zij regelmatig stille samenkomsten. Na een korte periode in het hospice van het verzorgingshuis, omdat hij 24-uurs zorg nodig had, is hij ingeslapen op 30 mei.

Wie is verantwoordelijk: God of ikzelf?

Door Marlies Tjallingii

In iedere religie staat de vraag centraal: Geef je alle verantwoordelijkheid weg aan God? Is alles Gods wil? Is alles voorbestemd? Je kunt zelf eigenlijk niets, dus wat maakt het wat je doet? Of de andere kant: Neem ik mijn eigen verantwoordelijkheid? Overwegen of en hoe wat je doet bij de grote ethische waarden als liefde, geweldloosheid en gerechtigheid passen. In religieuze teksten kom je vaak sporen van de eerste serie vragen tegen. Hoe is het om dat meer in overeenstemming te brengen met de tweede serie vragen. Hoe groot is mijn eigen verantwoordelijkheid voor een betere wereld? Deze tegenstelling komt aan de orde bij een huiskamer bijeenkomst van de Werkplaats in Zwolle. Dit is een kleine groep vrijzinnige Christenen, die zonder voorgangers zelf vormgeven aan de bijeenkomsten van de Basisgemeente. We bespreken lied 467a uit de oecumenische liedbundel: "Zangen van zoeken en zien". Het is het lied 'Voor kleine mensen', naar psalm 72-gezang. De tekst is van Huub Oosterhuis, de muziek van J. Eijgenraam.

Voor kleine mensen

Refrein:

Voor kleine mensen is Hij bereikbaar,
Hij geeft hoop aan de rechtelozen,
hun bloed is kostbaar in zijn ogen,
Hij koopt hen vrij uit het slavenhuis.

1

Hij zal opkomen voor de misdeelden
Hij zal de machten die ons dwingen
breken en binden, hij zal leven,
onvergankelijk als de zon.

Refrein: Voor kleine mensen ....

3

Dan dragen de bergen schoven van vrede
en de heuvels een oogst van gerechtigheid,
een vloed van koren en golvende velden,
een stad rijst op uit een zee van groen

Refrein: Voor kleine mensen ....

2

Zoals de dauw die de aarde drenkt,
zo zal Hij komen en in die dagen
zullen trouw en waarachtigheid bloeien,
zal er vrede in overvloed zijn

Geen refrein

4

Zijn naam is tot in eeuwigheid,
zolang de zon staat aan de hemel.
Zijn naam gaat rond over de aarde,
een woord van vrede, van mens tot mens.

Refrein: Voor kleine mensen ....

We worstelen met het Godsbegrip. Hoe verstaan wij deze tekst. We zoeken psalm 72 op in de Bijbel in gewone taal. Daar gaat het niet over God, maar over de Koning, dat hij wijze dingen mag doen, wel met behulp van God. Hoe kunnen we het nog meer zo naar ons toe halen dat we het beter begrijpen? Kunnen we God aanspreken als zowel mannelijk als vrouwelijk, waarom sommige mensen graag met Hen (meervoud) aangesproken willen worden?

Het is het proberen waard. Maar het werkt niet.
Hoe zou het zijn als we het woord “Hij” vervangen door “Wij”?

Voor kleine mensen zoals wij

Refrein:

Voor kleine mensen zijn wij bereikbaar,
Wij geven hoop aan de rechtelozen,
hun bloed is kostbaar in onze ogen,
Wij kopen vrij uit het slavenhuis.

1

Wij zullen opkomen voor de misdeelden
Wij zullen de machten die ons dwingen
breken en binden, wij zullen leven,
onvergankelijk als de zon.

Refrein: Voor kleine mensen ....

3

Dan dragen de bergen schoven van vrede
en de heuvels een oogst van gerechtigheid,
een vloed van koren en golvende velden,
een stad rijst op uit een zee van groen

Refrein: Voor kleine mensen ....

2

Zoals de dauw die de aarde drenkt,
zo zullen wij komen en in die dagen
zullen trouw en waarachtigheid bloeien,
zal er vrede in overvloed zijn

Geen refrein

4

Onze naam is tot in eeuwigheid,
zolang de zon staat aan de hemel.
Onze naam gaat rond over de aarde,
een woord van vrede, van mens tot mens.

Refrein: Voor kleine mensen ....

Wat een hertaling van het lied! Het is als een bliksemschicht, van de verantwoordelijkheid bij God leggen naar de verantwoordelijkheid leggen bij onszelf. Wat vraagt dat van ons om te doen?

Voor kleine mensen

Psalm 72-gezang

Refrein

The image shows a musical score for a song. It consists of four staves of music in G major (one sharp) and common time. The lyrics are written below the notes. The first staff starts with the word 'Refrein' above it. The lyrics are: 'Voor klei-ne men-sen is Hij be-reik-baar, Hij geeft hoop aan rech-te-lo-zen, hun bloed is kost-baar in onze o-gen, Hij koopt hen vrij uit het sla-ven-huis.' The words 'is', 'Hij', 'in', and 'Hij' are written above the notes, while 'zijn', 'wij', 'geven', 'wij', 'zijn', 'onze', and 'wij kopen' are written below the notes.

Nog een andere hertaling zou kunnen zijn om “we” te vervangen door “ik”. Gelukkig mogen we elkaar tot steun zijn. Het samen doen, krijgen we hier als opdracht mee.

Over De Swarthmore Lezing

“Luister voor antwoorden naar degenen die lijden onder racisme en de onderdrukten.”

Vrijvertaald door Frieda Oudakker en Marlies Tjallingii

De Swarthmore Lecture wordt ieder jaar tijdens de Jaarvergadering van de Britse Quakers georganiseerd door het Quaker centrum voor studie en onderzoek Woodbrooke in Birmingham. Woodbrooke is blij dat Helen Minnis de Swarthmore Lecture van 2022 heeft gehouden.

Helen sprak vanuit haar ervaring als wetenschapper en Quaker. Zij ging in op onderwerpen van privileges voor blanken, binnen de Quaker gemeenschap en ook in haar wetenschappelijke omgeving aan de universiteit van Glasgow. Woodbrooke en Helen zien deze Swarthmore lezing als onderdeel van een voortdurend gesprek binnen Britain Yearly Meeting en Quakers wereldwijd, over wat het betekent een antiracistische Kerk te worden.

Helen is hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Universiteit van Glasgow. Ze heeft een langdurige klinische en onderzoeksfocus op de psychiatrische problemen van misbruikte en verwaarloosde kinderen. Helen heeft meer dan 120 artikelen gepubliceerd. Zij is niet alleen hoogleraar aan de Universiteit van Glasgow, maar heeft ook samengewerkt met collega's van King's College London, de universiteiten van Aalborg en Aarhus in Denemarken en het Gillberg Neuropsychiatrie Centre, Göteborg, Zweden. Haar recente TEDx-lezing* in Glasgow ging over het thema 'Leiden door toe te geven dat je het niet weet'.

Helen is een 'Elder' bij Glasgow Quaker Meeting. Zij is betrokken geweest bij bijdragen aan de overwegingen van de Britse Jaarvergadering over macht, privileges en antiracisme. Zij sprak o.a. op de jaarlijkse bijeenkomst van 2021, de West Scotland Area Meeting en op de Northern Young Friends' Summer Shindig in 2020, samen met haar dochter. Ze is al lang betrokken bij Glasgow Children's Meeting, met name bij het ondersteunen van toneel en muzikale getuigenissen van jonge mensen. Dat weerspiegelt haar eigen ervaring met de Leaveners (een toneelgezelschap van jonge Vrienden). Helen is lid van de 'Quaker Black, Brown and People of Colour Fellowship'.

Helen gebruikte de maanden voorafgaand aan de lezing om met anderen samen te werken en verhalen te delen, terwijl ze haar getuigenis in de vorm van deze Swarthmore lezing opbouwde. Ze ziet haar lezing als voortbouwend op de lezing in 2021 van Thomas Penny waarin werd opgeroepen tot

“een eenvoudige, vriendelijke woordkeus” (‘Kinder Ground’) bij het voeren van moeilijke gesprekken en het zoeken naar de waarheid.

Martina Weitsch, schrijver van het Swarthmore Lecture Committee, merkte op: “Dit is geen gemakkelijk onderwerp, maar een zeer belangrijk thema in het leven van de Britse Jaarvergadering. Bij de besluiten over de naam en het vormgeven van het onderwerp voor de lezing van 2022 ondervonden we een sterke leiding die ons naar Helen Minnis leidde. Haar vermogen om diep en bedachtzaam over moeilijke kwesties na te denken en te luisteren, is een echt geschenk. Haar ervaring, zowel persoonlijk, als samenwerkend met een breed scala aan

Door de zo genoemde ‘witte’ mensen voor te trekken en zo genoemde ‘zwarte’ mensen te onderdrukken, werd de huidskleur een middel om te besluiten wie mensenrechten hadden en wie niet.

Quakers om eerlijk om te gaan met kwesties van blanke privileges, geeft haar een unieke plek om deze essentiële lezing te geven. We zijn enthousiast over Helens plannen om de lezing te zien als een proces, in plaats van alleen maar een afzonderlijk presentatie.”

- *TEDx lezing: Een lezing die probeert begrip en bewustzijn te kweken en toepassingen van de wetenschap te laten zien die kunnen bijdragen aan een betere wereld.*

De Swarthmore-lezing vindt gewoonlijk elk jaar plaats tijdens de Britain Yearly Meeting. De lezing wordt gefinancierd en georganiseerd door Woodbrooke en is een belangrijk onderdeel van het studieprogramma van Woodbrooke en heeft een sleutelpositie in het leven van Quakers in Groot-Brittannië. Deze Swarthmore Lezing komt in september als boekje beschikbaar.

De Swarthmore-lezing heeft twee hoofddoelen:

- Een handreiking voor Quakers om meer inzicht te krijgen in hun eigen boodschap en missie*
- Het grote publiek bewust te maken van de geest, de doelstellingen en fundamentele waarden van de Vrienden.*

Swarthmore

Lezing 2022

'De temperatuur van het water waarnemen'.

'Luister voor antwoorden naar degenen die racistisch behandeld zijn en naar de onderdrukten'.

door Helen Minnis

vertaald door Frieda Oudakker en Hylkia Nieuwerth

Bekijk de video op: <https://www.youtube.com/watch?v=DkdxE2yvPOM>.

Bron van dit artikel: <https://www.quaker.org.uk/news-and-events/news/swarthmore-lecture-2022-listen-to-the-racialised-and-oppressed-for-answers>

“Racisme en kolonialisme houden ons gevangen in een vicieuze spiraal die ons allemaal zal vernietigen, tenzij we iets doen om het te stoppen” vertelde professor Helen Minnis aan de Quakers tijdens de Swarthmore Lecture van dit jaar.

Op basis van haar ervaringen als zwarte vrouwelijke wetenschapper in een discipline die wordt gedomineerd door blanke mannen, zei Minnis, dat onderdrukking mensen dwingt creatiever en behendiger te zijn.

“We moeten ophouden te denken dat wij de antwoorden hebben om een betere planeet te creëren.” zei ze. “We moeten luisteren naar de ideeën van mensen die *niet* de vruchten hebben geplukt van 500 jaar kolonialisme, in plaats van ze uit te sluiten. Voor zwarte en bruine mensen kost het generaties om kapitaal op te bouwen na de slavernij, uitbuiting door onrechtvaardige werk of huur betalingen.”

“In de Verenigde Staten hebben moderne blanke Amerikaanse gezinnen bijna tien keer zoveel vermogen als zwarte gezinnen”, zei ze in deze Swarthmore lezing. Minnis, hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Universiteit van Glasgow, drong er bij de Quakers op aan geen tijd te verspillen aan schaamte. Zij zei dat tweedimensionale raciale categorieën, zwart-wit zelfs niet begonnen zijn met kleurlingen te beschrijven. Ze gaf de voorkeur, aan Isabel Wilkersons terminologie van kaste, een kunstmatige hiërarchie die bepaalt wie toegang krijgt tot hulpbronnen en wie niet.

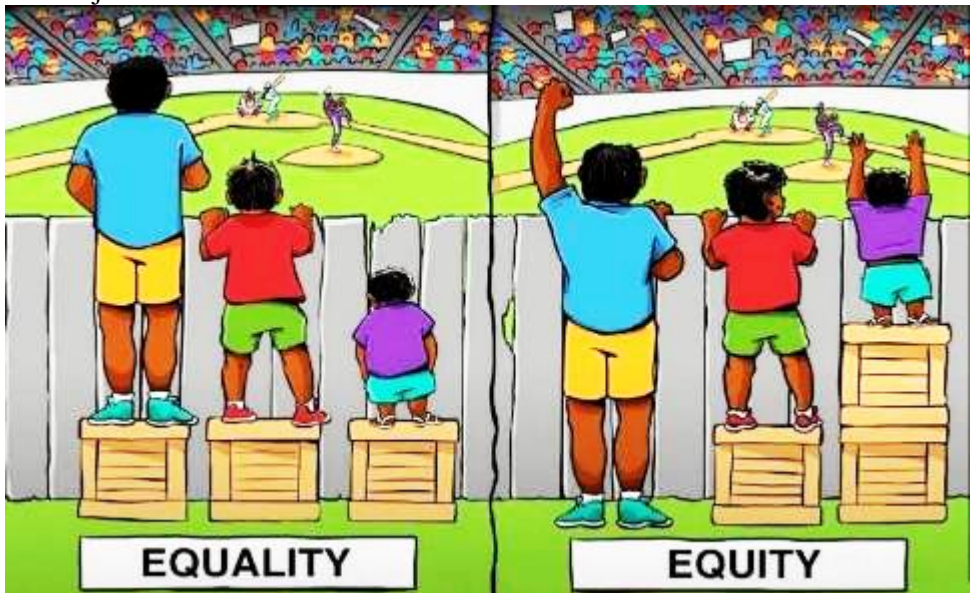
“Tenzij we actief werken aan het ontmantelen van een systeem dat blanke mensen in een wereldwijde leiderschapsrol houdt, met een vermeend recht

om rijkdom te halen uit landen die al arm zijn gemaakt, zullen we onbedoeld blijven handelen tegen onze Quakergetuigenissen in", zei ze. Ze stelde voor dat mensen in het bezit van capaciteiten, sociaal of economisch, andere gemeenschappen zouden kunnen uitnodigen om van hun netwerken te profiteren, bijvoorbeeld bij het begeleiden en ondersteunen van zwarte en bruine studenten.

Sterk geïndividualiseerde samenlevingen in het Westen bezitten zó veel dat ze zijn vergeten dat er letterlijk 'een dorp voor nodig is om een kind op te voeden (een Afrikaans gezegde)'. Maar die overvloed komt van arme en uitgebuite zwarte en bruine mensen, die zelf vast blijven zitten in armoede, bracht ze haar gehoor in herinnering.

Equality = gelijkheid; Equity = ieder naar eigen mogelijkheden/vermogen behandelen, de kwaliteit van eerlijk en onpartijdig zijn.

Gemeenschappen delen nu de hele planeet, vertelde Minnis de 1.000 Vrienden, persoonlijk in Friends House of online aanwezig. We moeten verantwoordelijkheid nemen voor ál onze kinderen én de planeet. Minnis, die reeds lang Quaker is, hield een invoelende lezing waarin ze reflecteerde op hoe haar achtergrond als dochter van een blanke Engelse Quaker-moeder en een zwarte Caribische vader, haar leven had verrijkt. In het verlengde van het thema zullen in de zomer workshops worden gehouden die bijdragen aan een boek over de lezing, dat in het najaar verschijnt.

Zendbrief Britain Yearly Meeting

(van 27-30 mei 2022)

vertaling Marlies Tjallingii

We sturen liefdevolle groeten aan Vrienden overal.

Vrienden kwamen bijeen voor de jaarlijkse bijeenkomst in Friends House in Londen en online. De afgelopen week vonden de bijeenkomsten over 'geloof in actie' online plaats.

Te midden van de uitdagingen van de klimaatcrisis, oorlogen in Europa en elders in de wereld, een wereldwijde pandemie en een crisis in de kosten van levensonderhoud, was het belangrijk om de verwevenheid van geloof, gemeenschap en actie aan te pakken.

Alle drie zijn nodig – we worden uitgedaagd om te onderzoeken hoe ons geloof ons met elkaar verbindt en hoe we in de wereld handelen.

Onze getuigenissen zijn geworteld in onze wijdingssamenkomsten en in ons geloof'. We hebben geprobeerd op een goede en hoopvolle manier te luisteren, open te staan voor nieuwe lessen en vertrouwend op de werking van de Geest onder ons.

De schaal van deze Jaarvergadering was een indicatie van de mogelijkheden van hybride (online en fysiek) wijdingssamenkomst. De 'All Together Worship' op zondag bracht de persoonlijke aanwezigheid van meer dan 200 Vrienden in één gemeenschap met 78 meetings verspreid over het land en 290 individuen online, en andere Vrienden die in de geest meededen. We hoorden dankbaarheid van degenen die alleen vanwege de online mogelijkheid bij ons konden zijn.

Kinderen van 11 jaar en jonger hadden programma's in Friends House, terwijl jongeren van 11 jaar en ouder elkaar ontmoetten in Hemel Hempstead. De Junior Jaarvergadering kwam eerder in het jaar bijeen.

We zijn allemaal op een geloofsreis, soms verlicht door transformerende ervaringen, maar we zijn afhankelijk van rustig wachten op God voor de duwtjes en stoten die ons in nieuwe en dringende richtingen leiden. We hoorden gepassioneerde oproepen om 'los te laten' en erop te vertrouwen dat de Geest duidelijk maakt waartoe we zullen worden geleid. We moeten bereid zijn diep te luisteren en te leven in het ongemak van het niet weten,

Siobhan Haire, schrijver

maar vooruitgaan in geloof.

In een gezonde gemeenschap is er altijd iemand die ons met een tedere hand overeind helpt. Jongvolwassen Vrienden riepen op tot gesprekken en begeleiding van generatie op generatie. We hoorden hartverwarmende verhalen over saamhorigheid in de gemeenschap, inclusief ondersteuning voor mensen met problemen als gevolg van neurodivergentie of psychische problemen. Hoewel we er trots op zijn goed te zijn in het bouwen aan vrede voor anderen, vinden we het soms moeilijk om dit binnen onze eigen gemeenschappen te doen.

Sommigen waren verheugd terug te keren naar de ontmoeting van aangezicht tot aangezicht. Anderen omarmen online communicatie als faciliterend en inclusief; we ontdekken nieuwe manieren om Quaker-gemeenschappen op te bouwen. We erkennen dat het leven van groepen afhangt van het bereiken van de wereld en het zoeken naar nieuwe inzichten. Zijn onze Quaker-gemeenschappen modellen voor wat we willen zien: plaatsen van openheid, actief luisteren, diepe communicatie en verbinding?

We kunnen deze visie niet aan anderen aanbieden zonder onszelf te helen.

Velen van ons waren bedroefd en beschaamd om persoonlijke ervaringen van racisme te horen: beschrijvingen van een gebeurtenis waarbij geen van de omstanders op straat de Vriend steunde, en een andere in het kader van dienst in een centraal Quaker-comité. Een noodzakelijke eerste stap tegen onderdrukking is om elkaars verhalen en ervaringen te erkennen.

We kregen krachtig bewijs van de betrokkenheid van Quakers bij de trans-Atlantische slavenhandel. Het is belangrijk om de waarheid over het verleden te begrijpen en te vertellen - het is nog belangrijker om de blijvende gevolgen ervan te herkennen: het trauma en de invloed op het leven van mensen in het heden.

We moeten nu en voor de toekomst veranderingen gaan doorvoeren: “bloemen planten en onkruid wieden.” Britain Yearly Meeting besluit om voort te bouwen op onze beslissing van vorig jaar om een antiracistische kerk te zijn, door samen te werken met partners, waaronder andere kerken en groepen met andere geloofsovertuigingen, om te zoeken naar manieren om zinvolle herstelbetalingen te doen voor onze tekortkomingen. We moeten dringend actie ondernemen als individuen, in onze lokale, regionale en jaarlijkse vergaderingen.

“Wat vragen liefde en gerechtigheid van ons?”

Ondertekend in en namens Britain Yearly Meeting
Siobhan Haire, schrijver

Britain Yearly Meeting

Persoonlijke impressie

27 tot 30 mei 2022 in Londen, Friends House.

Door Marlies Tjallingii

*Ondanks de mondkapjes toch
een enorme betrokkenheid en
eenheid*

Namens de Nederlandse Quakers waren Sytse en ik in Londen bij de jaarvergadering van de Quakers in het Verenigd Koninkrijk. Het is een bijzondere bijeenkomst. Voor het eerst weer bij elkaar in de grote meeting hall: “The Light”. Dat is een heel toepasselijke naam, want bovenin de zaal is een prachtige koepel met licht dat de hele zaal verlicht.

In 2015 deden wij ook mee aan de Jaarvergadering van de Britse Quakers. Deze keer was het verzoek om mondkapjes op te hebben, maar ook begrip te hebben voor degenen die dat niet konden doen. We hebben ons er een beetje aangehouden, maar toch niet helemaal. Een hele dag met een mondkapje is niet echt plezierig en gezond.

De vergadering was een hybride (life én online) vergadering: Vrienden samen in de grote zaal met een scherm waarop Vrienden zichtbaar waren die online mee deden. De schrijvers zorgden voor de discipline om dit goed te laten verlopen door afwisselend mensen uit de zaal en online mee te laten denken en reageren. Er waren microfoon-stewards die dan gevraagd werden om iemand de microfoon te geven in de zaal. De keuze wie zou spreken was aan de schrijvers: als er zeven mensen staan, wie kies je dan uit? Als er handen op het scherm omhoog gaan, wie kies je uit om te spreken? Het technische team gaf dan iemand online de mogelijkheid om te spreken.

Aan het begin sprak Simon Best van Woodbrooke om uit te leggen hoe we met elkaar om gaan, wat de bedoeling is van Quaker discernment (onderscheidingsvermogen). Het is niet de bedoeling om de agenda af te werken. Maar wel om als een spirituele gemeenschap te groeien, naar elkaar te luisteren en eenheid te zoeken naar wat God van ons vraagt. Het kan ook frustrerend zijn als de schrijver jou dan niet de mogelijkheid geeft om iets bij te dragen. Verder legde hij uit wie er als ondersteunende mensen bij zijn: ‘elders’ (oudere mensen) met een groene sjerp om en ‘pastoral care’

mensen met een paarse sjerp om. Er was een aparte ruimte om de pastoral care mensen te ontmoeten als je dat nodig of prettig vond. Ik heb daar geen gebruik van gemaakt. Wel denk ik dat dit heel zinnig is.

De thema's van de jaarvergadering worden toegelicht in de zendbrief die apart in de Vriendenkring komt. Ik licht er een paar dingen uit die voor mij heel indringend en inspirerend waren.

Het thema diversiteit stond centraal in de Swarthmore Lecture. Helen Minners is een gekleurde professor aan de universiteit in Glasgow in adolescent- en kinderpsychiatrie. Zij is een van de 80 (zwarte) vrouwelijke professoren uit 11.000 professoren in het VK! Het doel van haar lezing is: om een anti-racistische geloofsgemeenschap te worden. Elders in deze Vriendenkring staat een samenvatting van haar verhaal. Er waren in drie verschillende sessies drie voorbereide bijdragen zaterdag ochtend: geloof, zaterdag middag: gemeenschap, zondag middag: actie. De voordrachten die er gedaan werden, waren allemaal van te voren aangekondigd op de website en iedereen heeft er van te voren naar kunnen kijken. Daar werd niet over gesproken. Er werden minuten aangenomen die al gedeeltelijk waren voorbereid. Tijdens het maken van minuten vroeg de schrijver: ‘uphold us in the light’. Dat kon ook best wel eens lang duren. Wat ik ook bijzonder vind is dat er na iedere bijdrage een stilte is, waarna de schrijver zegt: “Friends we are open for ministry”. Dus je gaat pas staan als de schrijver aangeeft dat er weer een bijdrage kan komen. Misschien is dat nog iets waar wij, als Nederlandse Quakers van kunnen leren: Wacht met jouw reactie in de zakenvergadering op een teken van de schrijver. Onze groepen zijn natuurlijk veel kleiner en daardoor zijn we meer geneigd om sneller te reageren.

We voelden ons gastvrij ontvangen en kregen bonnen voor het eten: er werden twee maaltijden verzorgd met een keuze voor vegetarisch of veganistisch. Tijdens de maaltijden was er ruimte om elkaar te ontmoeten. Mooi om dan te zien hoeveel Britse Quakers we persoonlijk kennen.

In de zendbrief en de andere verslagen en ook op de website van de Britse Jaarvergadering kun je meer lezen. <https://www.quaker.org.uk/ym>
Ik ben dankbaar dat Sytse en ik dit samen hebben kunnen mee maken.

Quakers in Europa,

Nieuws van QCEA (Quaker Council voor European Affairs)

Door Peter van Leeuwen

Nog even een herinnering: de Studietoer naar QCEA in Brussel: **Europa op een kruispunt**, 14-17 november 2022.

Na een onderbreking van twee jaar als gevolg van COVID-19, organiseren we weer een nieuwe Studietoer. Het jaar 2022 zal de geschiedenis ingaan als een jaar van toeneemende crises. De Russische invasie van Oekraïne heeft de oorlogsdreiging steeds dichterbij de EU gebracht, terwijl een nieuw rapport van het Intergouvernementeel Panel over Klimaatverandering (IPCC) onthulde dat de kans op onomkeerbare en verwoestende schade veroorzaakt door de opwarming van de aarde snel dichterbij

komt. Gebeurtenissen in Afghanistan en Oekraïne, en langdurige gewapende conflicten in Syrië, Jemen, Irak, Ethiopië en Somalië hebben geleid tot een toename van vluchtelingenstromen, terwijl de pandemie voortduurt, de ongelijkheden verergert en de meest kwetsbaren treft. Het beleid dat in deze cruciale tijd wordt goedgekeurd, zal de richting van de EU voor de komende jaren bepalen. Maar er is potentieel om de aard ervan als politiek project te veranderen. De Studietoer biedt deelnemers de ruimte om te leren en na te denken over belangrijke beleidsterreinen die de toekomst van Europa en de context voor Quaker-diplomatiek vormgeven. Het zal zich in het bijzonder concentreren op drie thematische gebieden: Militarisering, Klimaat, Asiel en Migratie. Meer informatie op:

<https://www.qcea.org/home/events/study-tours/>

Als je de kosten van de Studiereis niet kunt dekken, bieden we een beperkt aantal beurzen aan. Neem contact met ons op via studytour@qcea.org.

Wat zijn we blij dat QCEA een nieuwe ‘Communications Manager’, heeft gevonden. Dat is Dovile Bogusyte uit Litouwen. Zij trad in mei 2022 in dienst. Belangrijke aspecten van haar werk zijn:

- het schrijven en ontwerpen van boeiende folders en websiteonderdelen;
- het samenstellen van de nieuwsbrief ‘Around Europe’;
- het verzorgen van QCEA’s informatie en boodschappen op sociale media;
- het onderhouden van de QCEA-website en

- het bijdragen aan de strategische ontwikkeling van QCEA.

Dovile heeft een achtergrond van internationale betrekkingen en acties voor mensenrechten. Ze heeft in Frankrijk gestudeerd aan de universiteit Sciences Po Paris. Ze heeft eerder gewerkt bij het 'European Network for Women in Leadership' en bij de permanente delegatie van de Republiek Litouwen bij de UNESCO. Zij heeft een passie voor communicatie in de non-profitsector. Ze zoekt creatieve manieren om Europese en mondiale problemen onder een divers publiek te verspreiden. Ze heeft een Masters in Mensenrechten en Humanitaire Actie met een focus op Onderwijs, Gender Gelijkheid, Migratie, Project Management en de regio Azië. Ze spreekt vloeiend Engels en Litouws, een beetje Frans en een klein beetje Mandarijn.

Dovile Bogusyte

Voorafgaand aan de aanstelling van Dovile is er nog iemand bij Quaker House Brussel bijgekomen: Anna Penfrat, die zichzelf hierbij voorstelt:

Mijn naam is Anna Penfrat en ik ben onlangs komen werken bij Quaker House als EU-vertegenwoordiger bij de EU voor zowel Nonviolent Peaceforce als voor Peace Direct. Ik ben erg blij om in dit vertrouwde gebouw te werken - ik kwam er vaak als voormalig staf lid van het European Peacebuilding Liaison Office (EPLO) en heb daaraan nu al mooie herinneringen.

Dovile Bogusyte

Nonviolent Peaceforce

Het is onze missie om burgers in gewelddadige conflicten te beschermen door middel van ongewapende strategieën; door samen met lokale gemeenschappen vrede tot stand te brengen; door een bredere toepassing van deze benadering te bepleiten; om mensenlevens en menselijke waardigheid te beschermen. NP werkt aan een wereldwijde vredescultuur hiervoor. Hierbij worden conflicten binnen en tussen gemeenschappen en landen met geweldloze middelen opgelost. We laten ons leiden

door actieve geweldloosheid, onpartijdigheid, voorrang voor lokale betrokkenen en actie van burger tot burger.

In elke regio en in elke situatie, met elke partner en teamlid, wordt ons werk geleid door de overkoepelende waarden van geweldloosheid en de krachtige morele kracht van sociale verandering. Eveneens door onafhankelijkheid, neutraal en onbevooroordeeld te handelen. Dat helpt ons in vijandige omgevingen om mensen samen te brengen, zonder de belangen van bepaalde groepen mensen of regeringen te behartigen. De kern van ons werk is een diep respect voor verscheidenheid. Inclusieve en authentieke verhalen en geschiedenissen zijn welkom. Dit schept ruimte voor ons om radicale intermenselijke processen te faciliteren. Ten slotte voeren we directe actie uit bij onmiddellijke dreigingen van geweld. We werken aan duurzame verandering door systemisch geweld aan te pakken. Nonviolent Peaceforce is een NGO die zich inzet voor het onderbreken en voorkomen van geweld met behulp van ongewapende civiele bescherming, d.w.z. een methode voor de directe fysieke bescherming van burgers door getrainde, ongewapende burgers. *Website: <https://nonviolentpeaceforce.org/>*

Peace Direct

Peace Direct richt zich op het ondersteunen en bevorderen van lokaal gestuurde vredesopbouw aan de basis. Lokale partners hebben immers de diepgaande lokale kennis van een conflict. PD zet zich in voor de

strijd om op lange termijn voor vrede en om duurzame vrede op te bouwen in enkele van de meest kwetsbare landen van de wereld. De wereld strijdt tegen oorlog en geweld. Dodelijke conflicten treden op in gemeenschappen over de hele wereld. Het raakt en vernietigt levens van Parijs tot Peshawar. Ons werk is nog nooit zo urgent geweest.

Onder leiding van lokale mensen pakken we de oorzaken van geweld bij de wortel aan. We bouwen ‘het leven weer op’ nadat oorlog gemeenschappen heeft verscheurd. We leggen ons erop toe om van vrede een praktische optie te maken en ervoor te zorgen dat de lokale bevolking over de vaardigheden en middelen beschikt om het te realiseren. Wij geloven hartstochtelijk in actieve geweldloosheid en de kracht van lokale actie. De lokale bevolking staat centraal bij het oplossen van hun eigen conflicten. Vrede is niet houdbaar als het van buitenaf wordt opgelegd. *Website:*

<https://www.peacedirect.org/>

Aarzel niet om contact met Anna op te nemen via apenfrat@nonviolentpeaceforce.org voor meer informatie.

Benjamin Lay gerehabiliteerd?

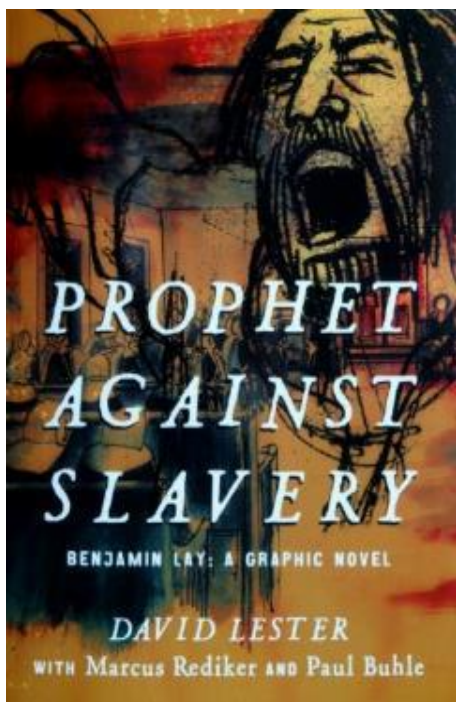
Door de redactie

In de boekhandel van Friends House in London, kocht ik een stripboek over Benjamin Lay. In de Vriendenkring van februari stond daarover een artikel van Rutger Bregman. 'De titel van dit stripboek is 'Profeet tegen slavernij' (zie afbeelding hiernaast). Zowel in 'Faith and Practice' van de Engelse Quakers als in 'Geloven en Werken' van de Nederlandse Quakers wordt Benjamin Lay niet genoemd. Wellicht in de volgende uitgaves?

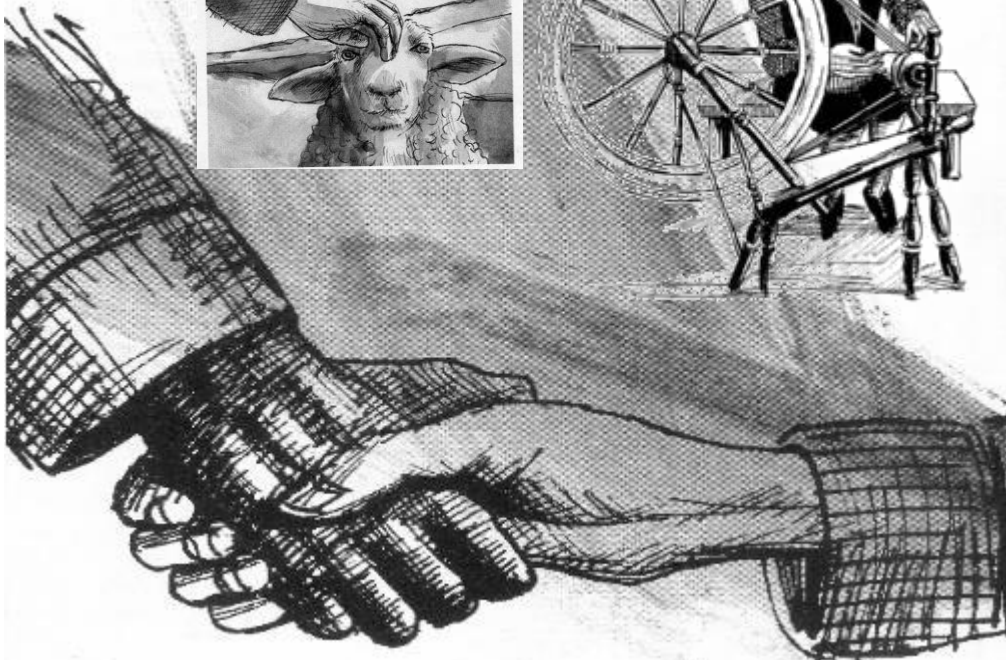
Het boek is gemaakt door tekenaar David Lester, Marcus Rediker, professor in Atlantische Geschiedenis (auteur van 'Het slavenschip') en Paul Buhle, hoofddocent Geschiedenis van het radicalisme in de US.

Achter op de kaft staat een korte samenvatting: *'Prophet Against Slavery geeft een portret van een achttiende-eeuwse dwerg die een revolutionair leven leidde met zijn acties tegen de slavernij en tegen wreedheden tegen dieren. Hij was een van de eersten die strede tegen deze vormen van onrecht. De vooroordelen die Benjamin tegen kwam*

en ook zijn vrome geloof, voedden zijn passie voor de rechten van mensen en dieren. Hij gebruikte theatrale methodes als een soort guerrilla tactiek die de slavenhouders en slavenhandelaren in zijn eigen Quaker gemeenschap schokte. Lay is een uniek en meeslepende mens die de waarheid sprak tegen de machtigen en dat resoneert tegenwoordig bij ons.

wreedheden tegen slaven

Living the Quaker Way,

Door Ben Pink Dandelion

Uitgave: Quaker Books, Friends House.

Vertaling Frieda Oudakker

Vervolg deel 2:

De Wijdingsamenkomst

Onderscheidingsvermogen

Het vermogen om onderscheid te maken is cruciaal voor de Quaker manier van leven vanuit ons geloof. Onze claim dat Gods Leiding beschikbaar is voor iedereen gaat vergezeld van de gave van dat onderscheidingsvermogen. Het is de sleutel. Zonder tekstuitleg, of voorgangers (dominees of priesters) moeten we zelf uitvinden wat wel of niet ‘van God’ is. Net zoals bij de stilte is het iets waaraan we werken zodat onze vaardigheid groeit. Het is nodig dat we de Leiding die we krijgen testen in en door onze eigen spirituele ervaringen, maar ook door die van anderen in onze gemeenschap. Dat is niet altijd mogelijk. Vaak kunnen we alleen achteraf de betrouwbaarheid van een besluit ervaren: een stroom van energie, opeenvolgende positieve gevolgen als een rij omvallende dominostenen. Het zijn de vruchten van de Geest, die volgen op een terecht gevolgde Leiding, of juist het ontbreken ervan bij één die dat níet was. We onderscheiden of we wel of niet moeten getuigen in een bijeenkomst, de ‘ouderen’ onderscheiden wanneer ze in actie zullen komen in een samenkomst.

We kunnen een bijeenkomst voor opheldering houden om samen met anderen te onderscheiden of we waarlijk geleid worden en klaar zijn om te trouwen, of om een nieuwe baan te nemen. We zoeken niet zozeer antwoorden, maar we proberen erachter te komen welke stap we in vertrouwen op de Geest kunnen zetten. Wat is de Waarheid? “Ongeveer vijf jaar geleden ging ik naar een klooster. Daar ontmoette ik een benedictijnse monnik die er al zestig jaar woonde. Ik vroeg hem hoe hij onderscheid maakte, hoe hij de wil van God zocht. Hij zei: ‘Dat doe ik niet... Ik vraag niet om leiding... Ik bid niet... Het *is* er gewoon...’ Hij *leefde* het... In stilte zijn is een uitdaging

voor mij geweest, maar er is daar een innerlijke observator die licht laat vallen op mijn egoïstische neigingen.”

Als mensen die open staan om ons te laten leiden door de Geest, gebruiken wij voortdurend ons onderscheidend vermogen. Zonder dat faalt ons discipel-zijn, onze toewijding faalt. Dan blijven we achter in een schaduw van afgescheiden-zijn. Wij hebben het nodig open te staan voor God en klaar te staan om te worstelen met de verleidingen van ons eigen beelden.

De zakenvergadering

Ook in onze zakenvergaderingen worden we betrokken in een onderscheidingsproces gebaseerd op contact met de Geest. In Quaker termen: we zoeken de wil van God. De laatste tientallen jaren is deze uitspraak verschillend geïnterpreteerd, want de Quaker theologie is meer divers geworden. Voor sommige Vrienden is God een storende term geworden, of ze geloven in een God die geen wil heeft. Voor anderen heeft ‘wil’ verschillende betekenissen, variërend van God heeft een antwoord op alle vragen, tot een breed arsenaal aan voorkeuren waarvan wij zelf de details moeten uitwerken. Voor anderen leert God terwijl wij dóen en is het Gods wil met ons te co-creëren. Wat onze theologie over de wil van God ook is, we weten dat wij het beste de weg vooruit vinden door de gewijde stilte binnen te gaan. We benoemen een ‘schrijver’ die ons helpt onze discipline vast te houden in onze wijdingssamenkomsten voor zaken. Hoewel ook de ouderen zorgen voor afstemming op de Geest en zij de schrijvers ondersteunen. De schrijver leidt niet, maar hij is dienend, helpend ons te herinneren aan ons proces en waar het om gaat. Wij zijn toegewijd, bidden en luisteren naar goddelijke ingevingen en als we daartoe geleid worden staan we op om die Leiding aan te bieden om de groep vooruit te helpen. In grote bijeenkomsten kan meer dan één Vriend(in) gaan staan. De schrijver onderscheidt wie wordt uitgenodigd om te spreken. Zoals bij al onze gesproken Leiding zijn de woorden gewoonlijk kort en bondig. Stilte daalt neer. Pas daarna kan een ander geroepen worden om te spreken. Bijdragen worden gericht aan de

schrijver. Zoals in alle stille samenkomsten is dit niet een tijd voor gesprekken en discussies. Wij zijn betrokken bij een door God geleid proces, niet bij een taak. We worden niet uitgenodigd om een probleem op te lossen, maar zoeken naar wat God ons op dit moment vraagt te doen.

De rol van de schrijver is ‘het gevoel van de vergadering’ te onderscheiden, gebaseerd op de getuigenissen van de Vrienden en dat weer te geven in een ‘minuut’ (kort verslag). De schrijver* ontwerpt een kladversie en leest die voor als de tijd daar rijp voor is. Ons onderscheidend vermogen verplaatst zich dan van de zaak naar de minuut. “Ik hou ervan om schrijver te zijn van een zakenvergadering – Jezus zit naast mij. Het geeft mij fenomenale moed om uit de weg te gaan. Het is zó níet wie ik gewoonlijk ben: Jezus in mijn leven te hebben. Op die momenten ben ik mij het meest bewust van het Goddelijke, vertrouw ik het meest. Dan ben ik op mijn best.”

De schrijver schrijft de tekst en vraagt: “Is deze minuut acceptabel?” Als het ‘goed genoeg’ is antwoorden we met ‘dat hoop ik’. Persoonlijk hopen we dat dat zo is, en collectief hopen we dat ons onderscheidend vermogen klopte. Niemand van ons claimt de wil van God zo goed te kennen dat we uitroepen “Já!” De minuut wordt alleen geaccepteerd als iedereen, of zichtbaar iedereen, ermee instemt of instemt met de instemming. Dit betekent dat het besluit niet doorgaat als een paar van ons niet kunnen instemmen met de tekst.

Quaker House Londen

*We noemen het een schrijver, omdat één van de taken is om de besluiten van de groep in korte minuten (genummerde besluiten), vast te leggen. In uitzonderingsgevallen wordt de minuut iets uitgebreider onder woorden gebracht als het belangrijk is om ook iets van het proces van de besluitvorming weer te geven. (vertaler)

Zoals Gods wil gezien wordt als enkelvoudig, zo wordt het vinden van ‘het gevoel van de vergadering’ gezien als een teken van een juist besluit, genomen vanuit een juist onderscheidend vermogen. Wij stemmen niet over zaken. Geen eenheid bereiken kan ons vertellen dat het juiste onderscheid maken nog niet is afgerond. Soms wacht een kleine minderheid nog op een beslissing, die eventueel door een grote groep al gezien wordt als ‘het juiste plan’ (Gods plan).

Als Religieuze gemeenschap kan de keuze misschien niet de meest rationele, logische of zelfs van buitenaf gezien de meest gevoelige zijn, maar het is wat wij hopen en vertrouwen dat God wil wat wij doen. Ik herinner mij dat een Vriend opstond en zei: “Als we een Genootschap van Vrienden waren zou ik het voorstel zien als riskant en irrationeel, maar wij zijn een Religieus Genootschap van Vrienden en ik voel een sterke Leiding dat we dit voorstel accepteren.”

Een zitting van de Jaarvergadering is gewoonlijk inspirerend. Bijeenkomsten van meer dan duizend Vrienden die het ‘gevoelen van de vergadering’ over een moeilijk onderwerp wil weergeven, doen altijd een beroep op onze mogelijkheden om ons discipel-zijn te leven in het vertrouwen dat we het juiste onderscheid zullen maken. “De meeste ervaringen die ik heb van ‘God aan het werk’ zijn van grote bijeenkomsten van zakenvergaderingen als wijdingssamenkomst. Je voelt het. Je weet het. We hebben ons huiswerk gedaan, we hebben ons goed voorbereid op een onderwerp en toch gebeurt het onverwachts. Het gebeurde met het thema homo- en lesbische verenigingen. Plotseling voegden de Vrienden zich in Eenheid. Er komt een verbazingwekkende vreugde over de groep, het gevoel van de Geest die de ruimte vult en zich verspreid over iedereen in ons Genootschap, nog voorbij degenen die in de ruimte aanwezig zijn. Verrassing en vreugde zijn voor mij het kenmerk van Gods Leiding. We voelen dat we Gods weg bewandelen. We weten niet waarheen we geleid worden en waar we mogen uitkomen. We ervaren dat onze verwachtingen onvoorstelbaar ver worden overtroffen. ”Het zijn Goddelijke gebeurtenissen in ons leven - geen samenloop van omstandigheden. Er is iets aan het werk in en dóór het leven. De gezamenlijke ervaring is verrassing en is dankbaarheid.” Het is belangrijk om iedere opeenvolgende stap in vertrouwen te zetten en te weten dat het niet in ónze macht is, maar in die van God.

Onze structuur en manier van zaken doen door het zoeken van Leiding is grotendeels onveranderd sinds de vroegste visie op de ‘orde van het Evangelie’. Met andere woorden: de organisatie van ons genootschap geeft weer hoe God wil dat onze organisatie is. De structuur is gedecentraliseerd. De meeste beslissingen worden plaatselijk genomen. Iedere groep heeft een platte organisatie; wij zijn op één niveau, de leiding ligt bij God of de Geest. Als groep die gericht is op de innerlijke ontmoeting zijn alle uiterlijke vormen van wijding in zekere zin pragmatisch. Sommige gewoontes, zoals tegenwoordig het hebben van bloemen op de tafel in het midden, hebben geen theologische logica. Ze zijn eenvoudig aantrekkelijk. Sommige groepen experimenteren met een bijeenkomst voor alle leeftijden waar kinderen en jongeren bij blijven, in plaats van naar de kindergroep te gaan. Anderen experimenteren met bijeenkomsten die niet aan tijd gebonden zijn. Ze kunnen wel drie uur duren, zoals vroeger. Sommigen hebben alle commissies opgeheven omdat het moeilijk was om er mensen voor te vinden. Zij werken nu met vrijwilligers voor de dringende zaken. Sommigen komen zaterdag bij elkaar, i.v.m de beschikbaarheid van openbaar vervoer, zodat ze hun CO2 voetafdruk kunnen verkleinen.

*bloemen op tafel tijdens de wijdings-
samenkomst*

Quakerisme is onze poging tot collectieve vooruitgang in samenwerking met de Geest. Dat betekent verandering als het nodig is. De toekomst van hoe we ons geloof leven ligt in ons aller handen en harten, in ons collectieve onderscheidingsvermogen. Bij Quakers bestaat geen *zij*, er is alleen *wij*. En we leren allemaal voortdurend, open voor nieuw Licht, voortdurend zoekend, langs het pad dat wij ‘de Quaker weg’ noemen. Wonderbaarlijk, dat we regelmatig het totaal onverwachte en totaal verbaazingwekkende vinden. Dat is onze uitbundige rijkdom.

Demonstratieverbod.

Door Erik Dries, Taalscholver.

Van 13 tot 16 juni zou Stop Fuelling War protesteren bij een ingang van Eurosatory in Parijs, een van de grootste wapenbeurzen ter wereld. We hebben de kans niet gekregen omdat er een demonstratieverbod van kracht was geworden. Daarop is er wat meer contact met de pers gezocht en hebben we op de Place de Republique veel Parijzenaren gesproken en geïnformeerd.

*Ze wilden demonstreren,
Zoals ze vaker hadden gedaan.
Een ander geluid laten horen,
Het gesprek proberen aan te gaan.*

*Bij de beurs waren duizenden mannen in pak en das.
Of in uniform, met medailles en gouden knopen.
Ze spraken vol vuur over hoe mooi of hun speelgoed wel niet was;
Ze kwamen het promoten of juist verkopen.*

*De nieuwste technologie! Het beste resultaat!
Sneller, hoger! En eigenlijk niet eens zo duur!
Koop nu hier uw prikkeldraad, uw handgranaat.
En uw martelapparatuur...*

*Deze mannen willen niet worden gestoord,
Door mensen die vraagtekens zetten.
Ze houden niet zo van het vrije woord.
Spelen liever met lange afstandsraketten.*

*Het gaat hier om iets hogers, dat wil je niet kwijt.
Het gaat hier niet om een of ander spel.
Het gaat hier over de Verdediging Van De Mensheid....
Maar dan vooral als VerdienModel.*

*Miljarden, miljarden, miljarden.
Waarmee geen scholen of huizen worden gebouwd.
Nee, we schieten er ziekenhuizen mee aan flarden;
Het klimaat en vluchtelingenprobleem wordt opgestouwd.*

*De mannen hadden het goed voor elkaar.
In de hele omgeving was een demonstratieverbod van kracht.
Natuurlijk vormden wij met z'n tien een heel groot gevaar;
Vandaar die intimiderende politiemacht.*

*De klant mag geen haar worden gekrenkt.
Nee, de rode loper gaat uit, smeer overal honing!
Het geeft niet dat de loper in bloed is gedrenkt,
Geld is heilig en klant is koning.*

*Vredelievend volk zonder geld, relaties of macht.
Kan het stadsbestuur niet
'dringend adviseren'.
En het volk dat met bommen wordt verkracht,
Mag rustig an creperen.*

*Hoe zijn de verhoudingen zo scheef geworden?
Zoveel mannen met geheime agenda's, die zonnebrillen dragen.
Versus 10 mannen en vrouwen met demonstratieborden,
Die om openheid en een andere veiligheid vragen.*

*Deze mannen worden door één ding gedreven;
Hún weg en hún waarheid zal koste wat koste worden gedaan.
Ooit zei iemand 'ik ben de weg, de waarheid en het leven'.
Maar dat zal wel over zoiets softs als 'liefde' zijn gegaan.*

Er is een andere weg

Investeer in vredesopbouw, dialoog,
het beschermen van mensenrechten,
het milieu en bovenal mensen en de
planeet op de eerste plaats zetten in
plaats van winst.
Dat is de weg naar een veiliger wereld.

Echte veiligheid bestaat als iedereen zijn basisbehoeften kan krijgen. Voor Stop Fuelling War is vrede niet een abstract concept, maar iets wat onze dagelijkse levens raakt. Wij willen een andere visie op veiligheid bevorderen.

De nieuwe Ned. Quaker Website

<https://www.quakers.nu>

[Home](#) [Over ons](#) [Kom langs](#) [Agenda](#) [Contact](#)

WELKOM BIJ DE QUAKERS

Samen werken aan vrede en gelijkwaardigheid

Zendbrief Algemene Vergadering 11-6-22

KOM LANGS

Informatie over onze bijeenkomsten. Stille staat bruggen waar woorden verlopen. Hier vind je adressen en tafeloortnummers.

[Kom Langs](#)

AGENDA EN NIEUWS

Wapenberichten en aankondigingen van Wanden en een kalender met de belangrijkste bijeenkomsten en activiteiten

[Lees Meer](#)

MAANDBLAD

Lees eens een artikel uit ons maandblad De Wandenkeuring:

- [Quaker retriever aan de loof](#)
- [OCEA en Europa veranderen](#)
- [Living the Quaker Way, deel 2](#)

[Kijk Hier Om De Hele Wandenkeuring Te Lezen](#)

STILTE BELEVEN

Gesamenlijke stilte inspireert ons. Van daaruit geven we ons leven vorm. Meer weten?

[Lees Meer](#)

QUAKERS IN BEELD

Bekijk filmpjes waarin Quakers uit binnen- en buitenland aan het woord komen

[Bekijk De Video's](#)

LEESVOER

De maandblad 'De Wandenkeuring', folders, brochures en boeken zijn hier te vinden. Ook het Nederlandse Quakerboek kun je hier online raadplegen.

OVER ONS

Lees meer over twee Wanden (Quakers) in Stille bijeenkomsten, hoe we onze levens invullen en onze maatschappelijke visie. Lees ook over de geschiedenis van de Quakers en onze organisatie.

[Lees Meer](#)

VEEL GESTELDE VRAGEN

Bijvoorbeeld, hoe komen de Quakers aan hun naam? Hier vind je antwoorden op de vragen die het vaakst worden gesteld

[Lees Meer](#)

LEDENPAGINA

Log in met het ledenwachtwoord om aan discussies deel te nemen en berichtbladen te lezen

[Ledenpagina Kort Beroort Beschikbaar](#)

QUAKER HULPFONDS

Het Quaker Hulpfonds ondersteunt projecten in de wereldwijde. Deze projecten steunen we liefst in samenwerking met anderen en vaak onafhankelijk.

[Lees Meer](#)

CONTACT

Diverse contact mogelijkheden

[Neem Contact Op](#)

Vrienden in het hele land

Je bent van harte welkom bij de wijdingssamenkomst bij jouw in de buurt.

Van leden wordt verwacht dat ze financieel bijdragen aan (zie bankrekeningen hieronder):

1. De landelijke (jaarvergadering) Quakers
2. De lokale/regiogroep (maandvergadering)
3. Abonnement op de Vriendenkring
4. Quakerhulpfonds voor giften voor Quakerprojecten (al of niet vermelden welke) projecten

lokale/regio groepen bijeenkomsten:

Quaker Secretariaat: Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

Website: quakers.nu (Peter Spreij) e-mail: secretariaat@dequakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering: (Frits Nieuwerth van den Akker)

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, open op afspraak 'Bibliothecaris: Marianne IJspeert, tel. 020-6125703 (06-12730475).

Quaker Literatuur: e-mail: literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers, m.v.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne IJspeert, W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056JD Amsterdam tel. 020-6125703, e-mail: mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers.

Driebergen groep: Quakers t.a.v. W. Douma, Villa Xaverius, Rijsenburgselaan 11, 3972 EG Driebergen- Rijsenburg, contact: Quakers@marielke.nl.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Eoin Dubsky, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu, Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621, Bankrek.: NL54 TRIO 0320 1956 78. t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350, e-mail: els@ramaker.me, Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. MZNMV Quakers.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl. Bankrek.: NL07 TRIO 0320 1956 51 t.n.v. Quakers NON MV.

Quaker Hulpfonds: Schrijver: Corien van Dorp. Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Corien van Dorp, tel: 070-3867309. E-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad.

Vriendenkring: Per 1 jan. 2019 de abonnementsprijs van de Vriendenkring: €30,- voor Nederland en €75,- voor Buitenland (ook Europa). NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement Vriendenkring'. E-mail: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingsamenkomsten in Nederland en België

Gebruik de email adressen of telefoonnummers om te zien of er fysieke of online bijeenkomsten zijn.

‘Quakers en ik’: do 18 augustus online 20.00-21.15

Opgeven bij marlietjallingii@home.nl; (in juli geen bijeenkomst)

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 020-6125703 e-mail: mijquak.1@online.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info: Jan Peeters, tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail: boekrijk@hotmail.com
Bennekom	MiZuNe 2e en 4e zondag vd maand, 10.30 neem contact op met Els Ramaker	Commandeursweg 44, 6721 ZM Bennekom, e-mail: els@ramaker.me . De 2e zondag: een gesprek vanuit de stilte en daarna wijdingsamenkomst tot 11.30.
Brussel	Iedere zondag 11.00 https://quakers-belux.org	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Den Haag	Iedere zondag 10.30 HapStilSnap: 1x per maand 18:15 Graag vooraf aanmelden	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom.. email: haagsevrienden@quakers.nu . Info: tel. 070-3600621 online zie de link op de website quakers.nu
Driebergen	Iedere 1 ^e zondag v.d. maand 10.30.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of per mail: Quakers@marielke.nl
Deventer	Iedere 3 ^e zondag v.d. maand 10.30 Gespreksavond: informatie bij Frieda.	Meester Geertshuis, Assenstraat 20, Meld je aan bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com
Gent	2 ^e woensdag 20.00-en 4e zondag 11.00. Haspelstraat 37.	In het zaaltje boven vzw Trafiek, aan Pierkespark (Brugse Poort) (vooraf graag contact opnemen Quakercircels@gmail.com)
Groningen	2 ^e en 4 ^e zondag 10.30 In De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen,	Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl ; tel. 050-5712624
Zwolle	10 augustus (2e wo van de maand) 17.30-19.00, huiskamerbijeenkomst.	Hap-Stil-Snap 06-23869715, aanmelden bij marlietjallingii@home.nl , In juli geen bijeenkomst.

Iedere Zondag Online Wijdingsamenkomsten 10.30 iedereen (in de hele wereld) welkom, gesproken taal vooral Nederlands Gastheer: Charles

Klimaat demonstratie 19 juni

Georganiseerd door de Klimaatcrisis Coalitie dit is een samenwerkingsverband van Oxfam Novib, Fridays For Future, Greenpeace, Extinction Rebellion, FNV, Fossielvrij NL, Milieudefensie, The Transnational Institute (TNI), Code Rood, DeGoedeZaak en Grootouders voor het Klimaat en wordt gesteund door meer dan honderd andere maatschappelijke en religieuze organisaties. Ook enkele Quakers waren hier aanwezig om te laten zien hoe belangrijk klimaat is voor de toekomst.

Interreligieuze Viering
Zondag 19 juni 11:30 uur in de Laurenskerk in Rotterdam voorafgaand aan de klimaatmars.

Ook Grootouders voor het Klimaat deden mee: aan de demonstratie.

20% van alle CO₂ uitstoot komt door legers!
Oorlogen doden naast veel mensen, ook het milieu!

